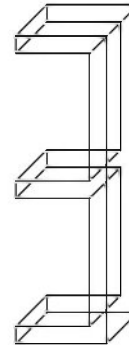

26.9x34.08	1/2	40	עמוד	כותרת	כלכלי סט - כותרת	10/10/2024	91816429-0
חיובאללה והגמוניית המקאומה - עבד אלקאדר כנאענ - 25910							

תקציר מנהלים

יובל אזולאי

"שיכרון הכוח של ישראל מול חזבאללה צריך להדאיג את כולנו"

ד"ר עבד אלקאדר כנאענה, מומחה למחשבה פוליטית שיעית ולחזבאללה, סבור ששום מהלך צבאי לא יוכל לחסל את הארגון, שהפגיעה בבכיריו עלולה להצית מלחמה כלל-אזורית, ושהטעות של נסראללה היתה שהאמין בדמוקרטיה הישראלית יותר מהישראלים עצמם

מה נסראללה לא לקח בחשבון כשפתח חזית מול ישראל השנה?

"שישראל שאחרי 7 באוקטובר שונה מזו שהיתה לפני. אף שנסראללה היה מומחה גדול לפוליטיקה הפנים-ישראלית, הוא לא העריך נכון את המפה הפוליטית ובעיקר לא האמין שאחרי הטבח בדרום בנימין נתניהו ימשיך להיות ראש הממשלה ויצליח לתמרן את המערכות כדי לשרוד. הוא לא האמין שבי-7 באוקטובר 2024 הממשלה הזאת עוד תכהן. מתברר שהוא האמין בדמוקרטיה הישראלית יותר מהישראלים עצמם, וזה חזר אליו כבומרנג."

ומה ישראל צריכה להבין על חזבאללה שלא הבנו עד היום?
"שאינן דבר כזה שאפשר להכניע את הארגון עם עוד מכות קשות כמו אלה שישראל כבר הנחיתה עליו. ישראל לא יכולה להמציא מכה קשה יותר על חזבאללה

כניסה קרקעית עמוקה, התבוססות בבוץ הלבנוני ופגיעה בכלכלה ובעורף שלנו. "חזבאללה מניח שישראל לא יכולה להחזיק מעמד במצב כזה למשך זמן, שהיא תיאלץ לסיים את המלחמה בעזה, להגיע להסכם להחזרת החטופים שלה כשחמאס ימשיך לשלוט ברצועה והוא, חזבאללה, יסמן לעצמו ניצחון אלוהי נוסף על ישראל, כמו ב-2006 ובנסיגה החר-צ'רדית של צה"ל מדרום לבנון ב-2000."

רים היה שחרף המכות שספג, המלחמה של חזבאללה בישראל צריכה להימשך כל עוד המלחמה בעזה לא מסתיימת. מה מונע מחזבאללה "לפתוח את שערי הגיהנום" על ישראל?
"אני חושב שהארגון עדיין נצמד לתו"כנית שהתווה נסראללה - הוא לא האמין שישראל תפתח נגדו במלחמה כוללת, והתוכנית המקורית שלו היתה למשוך אותנו למלחמת התשה ממושכת שתגרור

ד"ר עבד אלקאדר כנאענה (44) הוא מומחה למחשבה פוליטית שיעית ולחזבאללה מהחוג להיסטוריה של המזרח התיכון ואפריקה באוניברסיטת תל אביב. יש לו תואר שני במדעי המדינה מהאוניברסיטה העברית ודוקטורט מאוניברסיטת תל אביב. המחקר שלו יצא לאור ב-2021 בספר "חזבאללה והגמוניית המקאומה" (הוצאת מאנגס), שעוסק בהתפתחות ההיסטורית של המערכת הפוליטית בלבנון לצד התפתחות המחשבה השיעית הרדיקלית באזור והמכניזמים שבאמצעותם חזבאללה משליט את ההגמוניה שלו על לבנון.

בשבועות האחרונים כנאענה עוקב בדריכות אחר הנעשה בצמרת חזבאללה, לנוכח התקיפות הבלתי פוסקות של צה"ל בלבנון וההתנגשויות בבכירי הארגון: חסן נסראללה, המוכ"ל ב-32 השנה האחרונות, שעיצב את הארגון השיעי בדמותו, וכנראה גם מחליפו המיועד האשם סאפי א'דין. לפי ההערכות הרווחות, המוכ"ל הבא של הארגון יהיה אחד ממייסדיו, אברהים אמין א'סיד, כיום ראש המועצה הפוליטית של חזבאללה. חיסולו של נסראללה הוביל למתקפה איראנית על ישראל, ולציפייה בכל האזור לתגובה ישראלית. בתוך המתיחות הזאת הגיע בסוף השבוע שעבר לביירות שר החוץ האיראני עבאס עראקצ'י. המסר שעראקצ'י הביא מטהרן לבכירי ארגון הטרור הנות

כנאענה. "לבנון היא לא עזה. יש לה גבול משותף של מאות קילומטרים עם סוריה. אתה חושב שישראל יכולה לסגור את כל צירי ההברחה לאורכז?"

26.52x33.22	2/2	41	עמוד	כותרת - כלכלי סט	10/10/2024	91816431-3
חיזבאללה והגמוניית המקאמה - עבד אלקאדר כנאענ - 25910						

האשם סאפי א-דין, הירוש המיועד של נסראללה, שכנראה חוסל, נואם בהלוויית בכיר חזבאללה בביירות, יולי. "סביר שהמנהיג הבא יהיה הרבה יותר נוקשה ביחסו לישראל ולמערב לעומת נסראללה, שהיה יחסית פרגמטי"

צילומים: שרון צור, Getty Images

והם יכולים להפתיע מכל מיני כיוונים". גם לטובה? המנהיגים החדשים יכולים להיות פרגמטיים ומתונים יותר? "קשה להעריך. ייתכן שיהיו פרגמטיים בסוגיות מסוימות, אך בכל הקשור לישראל ולמערב הם כנראה יהיו הרבה יותר נוקשים מנסראללה, שהיה יותר פרגמטי מרוב בכירי חזבאללה".

מה ישראל לא רואה בלבנון בימים האלה? אילו מגמות פנימיות מהותיות כדאי שתביא בחשבון בשיקוליה?

"פעולה נרחבת מאוד נגד חזבאללה תוביל לעלייה של כוחות פנימיים, שתוליד מלחמת אזרחים חדשה בלבנון. זה יכניס עשרות אלפי לוחמים מאיראן, תימן, אפגניסטן, סוריה ועיראק שיילחמו לצד חזבאללה, וישראל לא תוכל לשבת בצד. במלחמת אזרחים כזאת היא תחטוף מכות, וכאן זה כבר לא יהיה בוץ לבנוני אלא בוץ מזרחי-תיכוני על סטרואידיים".

ברגע שנבחר מוכ"ל הוא צריך לקבל את ברכת המנהיג העליון של איראן". למה דווקא סאפי א-דין נבחר ליורש? "הוא היה ראש המועצה המבצעת של חזבאללה, תפקיד שגם נסראללה מילא לפני שמונה למוכ"ל, ב-1992, בעקבות ההתנקשות בשייח' עבאס מוסוואי. ראש המועצה המבצעת הוא תפקיד רבי-כוח, הוא המושך בחוטים, ולכן סומן כירש המיועד". האם הוא באמת חוסל? נתניהו הכריז על כך, אבל בלבנון שומרים על עמימות. "יש ערפל מוחלט בנושא ונראה לי שלפי שעה חזבאללה יימנע מבחירת מוכ"ל חדש. וגם אם ימונה מישהו במקומו, הארגון לא ימהר לפרסם זאת כדי להגן עליו".

אחרי כל החיבולים בשמיעות האחרונות יש שם עוד מישהו שרוצה להיות המזכ"ל? "יש בחזבאללה תחושת נרדפות אבל הארגון בנוי כרשת, הוא היררכי מאוד, מתחדש כל הזמן, ויש לו הרבה מאוד פעילים ולוחמים. ההתנקשויות במנהיגים צבאיים רבים פוגעות בארגון, אבל מבחינת ישראל זאת גם יכולה להיות חרב פיפיות – כי הן מאפשרות לדרור חדש של פעילים להתברג בהנהגה. זה יעמיד את ישראל בפני בעיה חדשה: הבכירים שהם מחסלים כיום הם ותיקים, אנשים שהמוסד, שב"כ וגופי המודיעין בארצות הברית ובמערב הכירו היטב מאז הקמת הארגון בשנות השמונים. עכשיו המשחק נפתח, מתחיל מחדש עם שחקנים חדשים שאתה לא מכיר,

שישראל יכולה לסגור את כל צירי ההבריחה לאורך הגבול הזה? אתה יכול להגיד לי בוודאות שברגעים אלה ממש לא נעשית הזרמה נוספת של נשק בנקודה כלשהי על הגבול עם סוריה? המודיעין הישראלי יודע רק מה שהוא יודע. תחושת שיכרון הכוח הישראלית צריכה להדאיג את כולנו". אתה חושב שחזבאללה ידע על המתקפה של חמאס ב-7 באוקטובר או אפילו היה מעורב בה?

"אני מאמין לנסראללה ולאיראן שאמרו שהם לא ידעו מראש על תוכנית חמאס. כמו את ישראל, גם אותם המתקפה תפסה כשהם לא מוכנים, וזה העמיד אותם במבוכה". למה?

"מבחינת חזבאללה התוכנית של סינוואר הקדימה את התוכנית שלו לפשוט בכוחות גדולים על הגליל. חלק מהבכירים בחזבאללה אפילו הביעו קנאה או פספוס על כך שחמאס פעל לבד במתקפה הזאת. ואילו מבחינת איראן, המצב הקיים לפני המתקפה היה מיטבי עבורה, כי היא נצמדה לתוכנית השלבים ארוכת הטווח נגד ישראל בזמן שהיא מעמיקה את המעורבות שלה בעיראק, סוריה, תימן, לבנון ועזה". מה מידת המעורבות של איראן בבחירת המזכ"ל החדש?

"יש נציג משמרות המהפכה במועצה הצבאית של חזבאללה, שהיא רבת-השפעה, אבל את ההחלטה מקבלים חברי מועצת השווא, שהם כולם לבנונים. בכל מקרה,

אחרי ההתנקשות בנסראללה. הגישה הרווחת בישראל, שלפיה מהלך צבאי יביא לסיום המלחמה בצפון ויוביל לניצחון מוחלט, שנמצא במרחק נגיעה, עלולה להוביל אותנו עמוק לתוך דרום לבנון, בזמן שכל המנגנונים והמערכים של חזבאללה קיימים ופעילים. אני מאוד מקווה שאנחנו לא שוקעים בבוץ הזה, שבו כבר שקענו בעבר למשך 18 שנה". הזהירות המתבקשת מוזכרת אבל במשך כמעט שני עשורים ישראל התנהלה תחת אימת ארסנל הנשק הגדול של חזבאללה ולכן נמנעה מפעולה נרחבת נגדו. ועכשיו יש פעולה נרחבת, והארסנל לא נשלף. גם לא אחרי שתקפנו בשיטותיות בדאחיה, הפצצנו מטרות בעומק לבנון ופעלנו קרקעית בדרום המדינה.

"זה לא קרה ובוא נקווה שגם לא יקרה. אבל זה שהתרחיש של מאות טילים לעורף לא התממש עד עכשיו לא אומר שהוא לא יתממש בעתיד".

אולי תרחיש האימים לא התממש כי בכל זאת יכולת הפעולה של הארגון נפגעה משמעותית?

"ישראל נטרלה חלק ממאגר הטילים ואמצעי הלחימה שלו, אבל יש בלבנון עוד כמויות אדירות של נשק. לבנון היא לא עזה – עזה היתה במצור ממושך מצד ישראל ומצרים, וחמאס הצליח להבריח לתוכה אמצעי לחימה וטילים שעדיין מעסיקים את צה"ל בימים אלה. ללבנון יש גבול משותף של מאות קילומטרים עם סוריה, אתה חושב